Մանզումէի Էֆքեար սէնէտէ 300 Նիւսխէ վէրիլիպ, սէնէվի գըյմէթի խթանպօլ իչին 250 ղրշ. վէ ալթը այըղը 125 ղրշ. վէ թաշրալար իչին բօսթա բարաղը իչինտէ օղարագ, սէնէվի գըյմէթի սաղ ադմէ 250 վէ ալթը այըղը տաթի 125 ղրշ. տուր։

Վէ պէհէր Նիւսխէսի 40 բարաեա սաթըլըր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Իլանաթը պէհէր սաթըրը իչին պիրինճի տէֆա 3 իքինճի տէֆա 2, վէ իւչինճի վէ սայիր պէֆաբար իչին 1ԷՐ ղրշ։ Ամբասնա գօնուլմասան իլանըն սաթըրը 3ղրշ. տուր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Գալաթատա Բէյնճի-մպիհ բազարընտա վագը Ն. 29 Իրսի խանընտա Կարապետ Ց. Փանոսեան խմինէ կէօնդէրիլէճէք տիր։

ԱՐԹԸՆՃԸ ՍԷՆԷ ١٢٨٨ ԶԻԼԳԱՏԷ ٢٥ — 1872 ՅՈՒՆՎԱՐ 24 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ — ԱՂԱՖՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 5 — ՆԻՄԷՐՕ 1826

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Rochechouart, N° 7.

LA VELOUTINE.

ՔԷՄԱԼԻ ՄՈՒՎԱՖՖԱԳԸՅԷԹ ՊՈՒԼՄՈՒՆ

ԼԱ ՎԷԼՈՒԹԻՆ

Մ-ԽՈՍ ԲԷՐԻՆ ԹՈՂ-

Վէլութին թապիր օլունան մէկզիւր պիր նէվ բիրինճ թօղու, մարքաչիթա (պիկմիթ) իկի թէրթիպ օլունմաչ օղուպ, պինանէն ալէյհ տէրի իւզէրինէ Փայիսէլի սուրէթտէ թէկսիր իսէր։ Մէկզիւր թօղ զայէթ եարըշգան վէ ասլա կէօղէ կէօրիւնմէյինէ, ինանըն թէնինէ մախսուս պիր թաղէրիք վէ թապիի պիր եումուշաղ վիրիր։

Շ. ՖԱՅ. ԲՕՄԱՏԱՃԸ, Բարիսէ, Ռէ սոգաղընտա։

Գեաֆիէյի բօնատանըլարտա վէ բէրուքէրլէրտէ պուլունուր։

FRANCE

ECOLE INTERNATIONALE

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻՍ ԵԱԳԸՆԼԱՐԸՆՏԱ Վ.ԱԳԸ ՕԼԱՆ ՍԷՆ ԺԷՐՄԷՆ ԱՆ ԼԷՑՏԷԹԻ ՄԷԹԷՊԻ ՄԻԼԷԼԻՑԻ

(1863 սէնէսինտէ քիւշատա օլունմուշ տուր)

Մէքթէպի մէկզիւր, Բարիս ճիվարլարընտա զայէթ տիկիւշա վէ հավասը սաղլամ պիր մէկզտա վագը պուլունմագտա տըր։

Մէկզիւր մէքթէպտէ եէնի լիսանլար տէրս վէրիլիպ, էքօլ Իենիվէր սիթէր, վէ Սէն Սիր, Սանթրալ, Բօլիթէկնիք նաման մախսուս մէքթէպլէր վէ թիւճճարլարդ իչին շակիրտ եէթիշտիրիլիր։

Շ-կէրդէլէրն սայըզ հոգատա Բոնթիքտա պըզ— Վիրիլէն թաամլար, խանէլէրտէ Ֆամիլ Հալարա չըղարըլան թաամրն այնլըզ տըր։

Թ-ֆիսիլի մալումատ ամտաղ խթէեէնլէրին սէֆթաամլըգա միւրաճաաթ իյլէմէլէր։

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ամէրիգա տիշ թապիպլէրինտէն օլուպ եիկիրմի սէնէտէն պէրու Տէրը ուսատէթտէ քէսպէ շերէֆ իյլէյէն Ս. Խաչատուրեան նամ Տօքթէօր, իւչ սէնէտէն պէրու Տ. Կ. Ադարէկեան իլէ թէչքիլ իյլէտիքլէրի շիրքէթին պուտէֆա խիթամ պուլմասնտան տօլայը, Տ. Կ. Սահակեան իլէ ադոը շիրքէթ իյլէյիպ պունտան պէօյլէ բաղար իրթէսի, չարչէմպիհ, բէնչէմպիհ վէ ճիւմա իրթէսի, Պաղչէ գաբուսունտա նօմ. 3 մաղազատա վէ սալը կիւնլէրի Գատը քէօյիւնտէ Մ. Բօլուն էճզախանէսինտէ վէ բազար վէ ճիւմա կիւնլէրի տախի Սէլամլյէ ճատտէսինտէ նօմ. 287 խանէսինտէ, վէ չէրիքի Տ. Կ. Սահակեան տախի չարչէմպիհ կիւնլէրի Եէնիքէօյտէ Մ. Յոսէֆին էճզախանէսինտէ պուլունաճաղընը բաղպէթլիւ միւշթէրիլէրինէ իլան իտէր։ 8

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ԵԱՆԿԸՆ ԻԶԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԱՆԹԱՅԻ

	(Լիր. ինկ)
Ասբլ սէրմայէ	2·000·000
Շիմտիկէտէք քեարտան սրթըրըմբ	3·291·910
	5·291·910
Գումրանեանքն եբաբդ իրաաբ	900·000

Իշ պու գումբանեա 1809 տա, եանի պունտան 62 սէնէ էվվել թէչքիլ օլունմուշ օղուպ, վէ քէնտի սէրմայէսինտէն մաատէ քեարտան սրթըրտըղը պիւյիւք մէպլաղ իլէ տիւնեանքն էն պիւյիւք շիրքէթլէրին՝ սբրասընա կէչմիշ տիր։

Կէրէք էհալինին քէնտի մաղազասընտա, վէ կէրէք խթանպօլ վէ Գալաթա կիւմրիւքլէրինտէ պուլունան մալլէրի, վէ կէրէք էվ, մաղազա վէ էպնէյի սայիրէ վէ էշիա, քէօյլէրտէ վէ եախօտ շէհիր իչինտէ սիկուրթա իթմէք իչին իլան իտէր։

Սիկուրթա թուրմագ խթէյէնլէր, Գալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա Ն. 9, մէզգիւր գումբանեա թարաֆընտան՝ գուորէթը քեամիլէսի պուլունան աճէնթի Մ. ՈՒԼԵԱՄ Ր. ՍՈՒԱՆ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏԱՍԸ

Մէզգիւր բօմատա սաչլարընն տէօքիւլմէսինի մէն իթտիքտէն պաշգա, սաչլարա պիր կիւզէլ ավ վերիր օլուպ, խասթալըգ վէ եախօտ իսթիեարլըգ սէպէպինտէն սաչլարընը զայպ իթմիշ օլանլար իչին, շիմտիկի գատար իճատ իտիլմիշ օլան իլաճլարընն պաշրճասը տըր։

Էվալինա բօմատասը աղ վագըթ զարֆընտա սաչլարընն տէօքիւլմէսինի մէն իտիպ, քէօքլէրինի գուվվէթլէնտիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվէլքի ռէնկլէրինի քէսպ իթտիրիր։ Աղ վագըթ զարֆընտա սաչլարընն ուզանմասը իչին մէզգիւր բօմատա իլէ, սագալ վէ սաչ իչին մախսուս օլան բօմատա խթիմալ օլունմալը տըր։ Մէզգիւր իլաճլարը պիր իքի հաֆթա խթիմալ իյլէմէշ օլան 17 չաղընտա տէէլիգանլըլար, ուզուն վէ իրէք կիպի սաղալլարա մալիք օլմուշլար տըր։

Մէզգիւր Էվալինա բօմատասը, Գալաթատա Նիւքթէք գալտըրըմտա Մ. Վէրիշ վէ գումբանեասընդն 68 Նիւմէրօլու էճզախանէսինտէ սաթըլըր։

Ա. ՏԻՒՄԱ

ԲՕԼԻՆ

Թարգմանեաց Դր. Մսերեան

Սիրահարական դողարիկ վիպասանութիւն մը, որուն մէջ աշխարհածանօթ հեղինակին տաղանդը բոլորովին կը վայլի, և որուն մէն մի տողը մարդկային սրտի մէն մի թելը կը թրթռացընէ։

Կը ծախուի Հայ գրավաճառաց քով և Զաքմաքճըլար Եօքուշու թիւ 10 տէհանոյ վաճառատունը, գին 10 ղրշ.

ԷՕԼՄԻՒՇ ԵԻՒՐԷՔ

ՊԻՐ ՊԱՍՊԻՏ ՀԻԲԵԱՑԷՍԻ

Իշ պու Էօլմիւշ Եիւրէք նամ քիթապ, Զարլըս Ռիպըն նամ ինկիլիզ չաիրի վէմիւվէրրիսին թէէլիֆքէրտէլէրինէն պիրիսի օլուպ, վէ Մանզումէտէ բէյ տէր բէյ տէրճ իտիլտիքտէն պաշգա, այրըճա տախի թապ իտիլմիշ օլտուղունտան, կէրէք մաթպաամըզտա, վէ կէրէք քիթապճըլարտա, վէ կէրէք միւվէզզիմիզ Միրիճան աղա եանընտա, օն պէշէր զուրուշա սաթըլմաղտա տըր։

Վ. ՐԷԺ

ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ

Ե Ի

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ԳՐԵՑ Տ. Լ.

Այս հայկական վիպասանութիւնը որ մի հատորով պիտի ամբողջանայ, թերթառ թերթ հրատարակուիլ սկսած է, մէկ թերթը 60 փր. և այժմէն բաժանորդ գրուիլ ուզողներու համար ամբողջ գործը 1/2 արժաթ Մէճիտ։

Բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն հետեւեալ տեղերը, ուր կը գտնուին գործս բաժանորդութեան տոմսերը։

Պ. Դաֆաֆեանի և Պ. Մարգարեանի գրատուները, կամուրջի գլուխ Պ. Մուրատեանի պարագայն, Մահմուտբաշա պօյաճի Մանուկ աղայի խանութը, և ցրուիչ Պ. Սահակի քով։

Տէր և հրատարակիչ
Թ. Ա. Անտոնեան

ԱԶԴ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Գաղղիոյ և Բրուսիոյ ճակատամարտին պատմութենէն առքը, ընթերցասիրաց մասնաւոր փափաքանօքը ըսկըսաւ հիմա հրատարակուիլ՝ի Վենետիկ Բարիզու Հասարակութեան (Գումիւն) աղեռաչի արկածից սրտաճմլիկ և ահաւոր տեսարաններուն պատմութիւնը՝ ըստ առաջնոյն թերթ առ թերթ՝ի լոյս ելլալով և արդէն վեցերորդ և եօթներորդ թերթերը հասած են՝ի քաղաքս, և հետզհետէ ամէն շաբաթ երկերկու թերթ պիտի դայ կանոնաւոր կերպով։ Կը վաճառուի՝ի Սեղբոս խան Բերչէմպէ, և ամէն աղգային՝ի գրավաճառաց քով։ Գին ամէն մէկ տետրակին 60 փարա։

ԻԼԱՆ

88 սէնէսի քեանունի սանի իպթիտասընտան, 88 սէնէսի բուզի գասըմ իպթիտասընա գաբէյէի Տէրիստատէթն գարխանէ մուդաթասը,

88 սէնէսի մարտ իպթիտասընտան, շուպաթը զայէթինէ գատար պիր սէնէլիք ավանիի նիւհաս վէ բիրինճ տամլա բուսումու,

88 սէնէսի մարտ իպթիտասընտան, սէնէյի մէրգումէ շուպաթը զայէթինէ գատար, Եէնի գարու խարիճինտէ վագը թուղղա սէրկիսի մահէլլի,

Իսկիւտարտա պիւյիւք իսկէլէ պաշընտա վագը արապա վաղ օլունաճաղ խանէ մահալլի,

88 սէնէսի մարտ իպթիտասընտան շուպաթը զայէթինէ գատար, չարչու վէ միճէվնէրաթ վէ սայիրէ բուսումու,

88 սէնէսի մարտ իպթիտասընտան շուպաթը զայէթինէ գատար հաթապի չէքի բուսումու,

Իշ պու ալթը գալէմ բուսումաթըն, պիլ միւզայէտէ մաղթուէն իլզամ ու իհալէլէրի տէրտէթ պուլունտուղունտան, տէրիւհտէհէ թալիպ օլանլարըն նիհայէթ շուպաթն օնունա գատար չէհիր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իչին իլան օլունուր։

18 զիլգատէ 88

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Պէտք թիւնիւն եէտի վահիտէ կէչիրիլ-մէսի, Տէրի սաատէթտէ պուլունան տուէլի էճնէպիյէ սէֆիրլէրի թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, ֆագաթ պունա տայիր նիզամնամէնին, էլան Շուրայի տէվլէթտէ թահթը թէզէքքիւրտէ պուլունմագտա իտուկի իշլիտիլմիշ տիր։

—Իշիտիլիյէ նէզարէն, հիւքիւմէթ մէմուրլի, ազլնթըգայէ մաաշլարընա պէտէլ օլմագ տիր։ Խազինէ թարաֆընտան սէրկի վէզիր է, պունտան պէյլէ իշլէեէճէք ս բ ալ պէ այ վիրիլէճէք իմիշ։

—Օսմանլը դատընլարընտան պիրիսինին, պու տէֆա ֆէվգէլատէ պիր մախլիւք տիւնեաեա կէթիրմիշ օլտուղու կիրիտ ճէզիրէսինտէն եազըլմըշ տը։ Իշ պու ղարայիպ չէյ, կէօյիս կէօյիսսէ եարըշմըշ իքի նէֆէր չօճուգ օլուպ, վալիտէլերի պունլարը պիլա բուհ տիւնեաեա կէթիրմիշ վէ թարթըլըգտա իքիսի 3 օգգա կէլմիշտիր։ Ճէլպ օլունան հէքիմլեր պու ամայիպ մախլիւքլարըն գարնլարընը եարտըգլարընտա, իքիսինին գարնընտա ալէթլեր թէքմիլ իսէ տէ, իքի ճան իշին պիր ճիեէր մէվճուտ իտուկի կէօրիւլմիշ տիր։

—Մէարիֆի ումումիյէ միւսթէշարը վ.ահան էֆէնտինին թէքլիֆի իւզերինէ, Ղալաթա սարաեընը էթրաֆընա մաղազալար ինչա վէ պունլարըն սէնէվի հասըլմաթը, մէարիֆ վարիտաթընա գայտ օլունամագ իմիշ։

—Տաավինազըրը Քեամիլբաշա հազրէթլէրի, իշ պու բէնիշէնպիհ կիւնիւ Սատրազամ հազրէթլէրինէ վէ վիւքէյայի Ֆիխամ հազարաթընա միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ իյլէմիշ տիր։

—Իւմ բաթրիյի հազրէթլէրի, պէրապէրինտէ պիր թագըմ բուհպան պուլունտուղու հալտէ, ճումա կիւնիւ սատրազամ հազրէթլէրինէ գօնաղընա կիտիպ, միւշարիլէյհ հազրէթլէրի իլէ ուզուն պիր միւլագաթտա պուլունմուշ տուր։

—Սէօյլէնտիկինէ նէզարէն, Իրան սէֆիրի Ալի խան հազրէթլէրի, հուտուտ մէսէլէսինտէն տօլաեր եէնիտէն Պաղտատ վալիսի Իրան հիւքիւմէթի միանէսինտէ զուհուր իթմիշ օլան կիւճլիւքլէրին հալլի զըմնընտա Պապը ալիեէ միւրաճաաթ իյլէմէսի իշին հիւքիւմէթի թարա[illegible] սան էմր ալսզ իյլէմիշ տիր։

—Իւմ բաթրիյի «կախակայեալ» օլան իշ նէֆէր Պուլկար վիսկոպոսլըը, գուտտասը շէրիֆ թագտիս իյլէտիքլերի իշին, ափօրօզլամագլա իգթիֆա իթմէյիպ, անլէրին սիւրկինն իտիլմէլերինի տակի Պապը ալիտէն թաալ իյլէմիշ օլտուղունտան, իշ պու բէնճէմպիհ կիւնիւ, խարիճիյէ նազըրը Սէրվէր բաշա հազրէթլէրի, միւմաիլէյհիւմ փիսգոպոս էֆէնտիլէրի, գօնաղընա տավէթ իտիպ, անլէր իլէ պիրլիքտէ թաամ իյլէտիքտէն սօնրա, քէնտիլէրինին տէր հալ իսթանպօլու թէրք իյլէմէլերի զըմրընտա ալըբշ օլտուղու էմրի չահանէյի մէրգումանա թէպտիդ իյլէմիշ վէ մուճիպինճէ, պիր պէյլիք վարօրունա բաքիպէն, նէֆի օլտուգլարը մահէլլէ եանի, իդմիտէ կիթմիշլէր տիր։

Օրթա քէօյտէ պուլունան Պուլղարլար մէզգիւր խապէրի ալտըգլարընտա զիյատէսիյլէ հիտուէթլէնիպ, պիր եէրէ կէլմիշլեր վէ Դաթօլիք օլմաեա նիյէթլերի պուլունտուղունու, իսթանպօլտաքի Լաթին սէրբիսգոպոսու վէքիլի մէնսէնեէօր Բըլիւմէ պիլտիրմէք իչին թարաֆլարընտան պիլվէքեալէ պիր գաչ քիչի եօլլամաեա եէքտիլ գարար վիրիլէր։

Հաթթա սէօյլէնտիկինէ կէօրէ Պուլկարլար, Բօսնաեա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իյլէմիշլեր տիր։

Մօնսէնեէօր Բլիւմ, Պուլղարլարը, Գաթօլիք օլմագ թէքլիֆինի գապուլ իյլէմիշ տիր տէնիր։

Բուլ բաթրիյի հազրէթլէրի, էմրի պասիրէթէ ըիայէթ իթմէտիկի իշին, իշլերի նէրելերէ կէթիրմիշ տիր։

Բուհպան թագըմընը իտարէ իթտիյի միլլէթին իթթիֆագ իւզրէ պուլունմասընա չայըշմաեա պօրճու պուլունմագտա իքէն, պու թարզ աթվարու հարաքեաթը իլէ, պէօյլէ հերճուածլարա սէպէպ օլմասը, վէքիլի պուլունտուգլարը հազրէթի իսանընը թէնպիհլերինէ քեամիլէն մուղայիր վէ ասլա աֆվ օլունմագ պիր գապահաթ տը։

—Իսթանպօլաքի Ուլահ Պուղտան աճէնթօսու, Լէվընթ Թայմըզ ղազէթասընտա պիր մէքթուպ տէրճ իթտիրէրէք, Ալիանս Իզրաէլիթին, Թուլչատան ախզ իյլէմիշ օլտուղու թէլէկրաֆտա, բէք չօգ միւպալաղա պունտուղունու պէեան պիրլէ հագգգաթի հալի չու վէճհ իլէ պիլտիրմիշ տիր, չէօյլէ ki, պիր թագըմ եէհուտիլեր, իսմայիլտէքի պիւյիւք քիլիսէտէն, սկիհլեր վէ խաչլարը չալըպ չէօրիւքլէրտէ սագլամըշ օլտուգլարը, Խրիսթիանլար իչիթտիքլերինտէ հիտտէթլէնիպ, եէհուտիլերէ դարշը ույղունսուզլուգլարտա պուլունմուշլար, ֆագաթ հիչ պիր քիմսէ եարալանմըշ օլմատըգը հալտէ, հիւքիւմէթի մահէլլիյէ տէր հալ ույղունսուզլուղուն էօնրունիւ ալմըշ տը, տիմէք տիր քի Թուլչատաքի եէհուտի գամիթէսինին պիլտիրտիյի կիպի, նէ 250–300 քիչի եարալանմըշ, նէ 15 եաշընտա օլան իքի գըզլարը ըրզընա կէչիրմիշ, նէ խանէլէր եաղմաեա վիրիլմիշ վէ նէ տէ հիւքիւմէթ մէմուրլարը գաբըճըլըզա դալգըշմըշլար տը։

—Ճումա կիւնիւ չըգարըլան Գուրիէ տ'Օրիան ղազէթասընտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր։

«Տիւն սապահ, սաաթ օն պիր բաատէլերինտէ, իքի նէֆէր գատընլար պիրլիքտէ Պէյ օղլունուն տօղրու եօլունտան կիթմէքտէ իտիլէր, Գալաթա սէրայը էօնիւնէ կէլտիքլերինտէ եարըլմադ իւզրէ օլան պիր խանէյին էօնիւնտէ տուրուրլար, օլ արա, իքի նէֆէր ասքէր կէլիպ կէչերլէր. պունլարտան պիրինի, թէրպիյէսիզճէ, էլինի մէրգուման գատընլարտան պիրինին կէօյսիւնէ կէօթիւրիր վէ օլ գատար գուվվէթլիճէ տաեանը քի ազ գալտը գարբեը տէվիրէճէք իտի։ Էյլէ մէմուլ իտէրիզ քի եէնի սէրասքէր, զաթէն չօգճա օլան պու թարզ վագալարը պիր տահա վուգու պուլմամասը իչին չէտիտէն էմր պուեուրաճագլար տը։»

Մագըր քէօյ սէքէնէլերի տակի, Լէվընթ Հէրբլտա պիր մէքթուպ եազըպ, պու կիւնլերտէ ասքէրլերին քարիյէյի մէզգիւր եագընլարընտա պուլունմուշ օլտուգլարը ույղունսուզ թակը ու հարէքէթտէն իշթիքեա իյլէմիշլեր տիր։

—Ամերիգա ժէնէրալլարընտան ժէնէրալ Շերիտան իլէ, Միճթէմէայի–Ամերիգա ըէյյտի կըրանթքն օղլու, պու կիւնքի կիւն, Ֆրանսանընն Նիս շէհրինտէ պուլունուպ, իսթանպօլտակի կէլմէքնիյէթինտէ պուլունմագտա իմիշլեր։

—Թագօս, Վէլուլա, վէ Ֆօրտտա նաման շագըլարըն պիրլէշմիշ պէօլիքլերի, տէր Լամիա ղազէթալարընտան պիրիսի, Ալմիրօ (Թիւրքիա) նահիեէսինտէ տովարլարընը օթլանան չօպանլար իւզերինէ հիւճում իտէրէք, իշլերինտէն պազըլարընը էսիր թուրմուշլար տը։ Օսմանլը ասքիրի, մէզգիւր իսապէրի ալտըգլարընտա, մէրգուման հայտուտլարը գօվալամագ իչին, արգալարընտան տիւշերլեր, հայտուտլար, գօվալանտըգլարընը կէօրտիւքտէ, էսիրլերինի դըլըճտան կէչիրմէեէ դարար վիրիպ, մուճիպինճէ իճրա իտէրլեր, ասքիրի շահանէ, հայտուտլար իւզերինէ հիւճում իտէրլեր իսէ տէ, հիչ պիրիսինի նէ թէլէֆ վէ նէ տախի ախզ ու կիրիֆթ իտէպիլիրլեր, հայտուտլար, Ըսթուրբա եագընլարընտա Եունան հուտուտունա եէթիշիրլեր, ֆագաթ, օրատա Եունան ասքիրի թարաֆընտան մուհասէրէեէ ալընըպ, Օսմանլը սինօրունու կէչմիշլեր վէ գավիեէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, իշլերինտէն պազըլարը եարալանմըշլար տը։

—Ճէպէլի Լիպնան վալիսի Ֆրանգօվաշա հազրէթլերի, ֆամիլեաճա իշլերինի սըրասընա գօյմագ իչին, Պապը ալինին էմրի իլէ Տէրիսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—Տիւն կիճէ սաաթ 3 բատտէլերինտէ կէօյ եիւզիւնիւ պիրտէն պիրէ տէհշէթլու պիր եանղըն գըզըլթըսը կիպի պիր գըզըլթը տը սարըպ, հէր քէս եանղընը վար տը տէյի քիմի սօգաղա, քիմի պաճաեա վէ քիմի բէնճիրէլերէ գօշուշմուշլար, ֆագաթ սանրատան պիր ալամէթի սէմավիյէ օլտուղու անլաշըլմըշ տը։ Մէզգիւր գըզըլթը կիւն տօղրուսու թարաֆընտան բէյտա օլուպ, կէօյիւն հէր թարաֆընը տօլաշմըշ վէ պիր իքի սաաթ տէվամ իթմիշ տիր։

Շիւբհէսիզ տիր քի պիզիմ նինէխաթունլար, մէզգիւր ալէամէթի սէմավիյէյի, պիր ցոյ ատտ իտիպ, եա պիր իլլէթէ, եա պիր մուհարէպէեէ վէ եախօտ սայիր պիր ֆէլաքէթէ ալէամէթ ատտ իտէճէքլէր տիր։

Էմիրնէ 14 յուն. 1872

. . . Միհէլիճ,

Պունտան եէկիրմի, եէկիրմի պէշ կիւն մուգատտէմ զայպ օլմուշ օլան պիր Էրմէնի տէլիգանլըրընը պուլուտուրմասը հազգընտա, կիւեա Էրմէնի միլլէթի իշթիքեաը իւզերինէ, վալիի վիլայէթ տէվլէթլու Իրֆան բաշա հազրէթլէրի, Եէհուտի միլլէթինտէն պիր գաչ քիմսէլէրին խանէլերինի պաստրրթմըշ օլտուղունա տայիր, Գուրիէ տ'Օրիան նամ Ֆրանսըզճա զազէթատան պիթթէրճիմ, 1809 նիսանը ղազէթայի միթէպէրինիզ եազմըշ օլտուղունուզ պիր պահա, վուգուաթը մէզգիւրէյի քիւլիսէն միպալաղայը սուրթատ հիքեայէ իյլէմիշ օլտուղու իշին, քէյֆիյէթին հազգաթը հալինին զահիրէ իկրաճընա միսասաաթ իյլէրիզ։

Մէզգիւր պահատա, պունտան պիր մահ մուգատտէմ սուլարը թուղանընտա, Էտիրնէմիզին ալչագ վէ սու պասան մահէլլէրինտէ սաքին օլան պիր Էրմէնի դատընընը, (հալ պու քի պու Էրմէնի դատընընը սաքին օլտուղու մահէլլ ալչագ օլմաեուպ, իլլա խորօղլու եօղուշու տէնիլէն մահէլլ տիր քի, սուլարը թուղանը օրաեա դատար չըղ ապիրմէսի մուհալլ տը) պիր պիւքիճիւ Եէհուտիտէ օլան մաթլուպաթը ճիւպիյէսինին թահսիլի զըմնընտա, քէնտի, օթուղ օթուղ իքի չաղլարընտա պուլունան օղլունու մէրգում Եէհուտիյէ կէօնտէրրիկինտէ, Եէհուտիի մէրգում պունա ճէվապ օլարաղ (չինտի բարամ եօգ տուր, պու կիճէ սաաթ իքիտէ էվվէ կէլ տէ վիրէյիմ) տիմէսի իւզերինէ, տէլիգանլը տախի մէզգիւր սաաթտա ազճէյի ալմագ էմէլիյլէ, Եէհուտինին խանէսինէ կիտիպ, պիր տահա քէնտու էվինէ ավտէթ իթմէքսիզին, օլ անտէ զայպ օլուր, ֆագաթ, չունու տախի ունութմաեըզ սէօյլէմէյէ քի, Եէհուտիի մէրգումուն խանէսի, վէ տէլիգանլընընն օրայէ կիտուպ պիր տահա էվինէ տէօնմէյէրէք զայպ օլտուղու մահէլլ, Թախթ էլ գալա Քապիր օլունան նամ մահէլլ տիր քի, չար ճէվանիպի Եէհուտիլիքտէն իսարէթ տիր։ Պիչարէ վալիտէսի պունու իւզերինէ, էվլատընը արաեըպ պուլմագ իչին, օրթաեա տիւշիպ բէք չօղ չալըշմըշ իսէ տէ, պուլտանեարագ պիր գաչ թարաֆլարա տախի թէլէկրաֆ քէշիտէ իթտիրմիշ իսէ տէ, ենէ մէյտանա չըգմասընընը կէօրէրէք, բիւր քէտէր օլուպ արթըգ հիւքիւմէթէ միբրաճաաթ իթմէքտէն պաշգա պիր չարէ պուլտամասընընտան, քէյֆիյէթի պա խթիտա հիւքիւմէթէ արգ, վէ օղլունուն պուլունտուրուլմասընը չիֆհանէն տախի վալիի վիլայէթտէն թալեպ իյլէտիկինտէն, վէ պու տա հիւքիւմէթի սէնիյէնին ումուր ու վազիֆէսի պուլունտուղու ճիհէթլէ, տէլիգանլընընն զայպ օլտուղու ճիվարընտա, վալիտէսինին շիւբհէ իթտիկի պիր գաչ խանէլերին թէհարրի իտիլմէսինի վալիի վիլայէթ հազրէթլերի պիր նէֆէր թէֆթիշ, վէ ալայ պէյի, վէ չէնտ նէֆէր տասխ զասթէյէ մարիֆէթերիյլէ իճրա իթտիրթմիշ տիր։ Վալիի վիլայէթ հազրէթլերինին իշպու թէհարրեաթը, հէր նէ զատար մէզգիւր պահը Գուրիէ տ'Օրիանա եազան զաթ թարաֆընտան, Էրմէնի միլլէթի իշթիքեասը իւզերինէ իճրա օլունմուշ տուր տ'յի պէեան օլունմուշ իսէ տէ, հալ պու քի էօյլէ օլմաեըպ, եալընըզ զայպ օլանընն վալիտէսի իշթիքեասընտան նէշէթ իթմիշ օլտուղունտան, վէ պունա իսէ Էրմէնի միլլէթինին տալա մէմուալի պուլունմատըղընտան, իպպու ազվիեաթը հէր վէճհ իլէ ճէրհ իթտիքտէն մաատա, քեամիլէն պիէսաս վէ իթթիրատան իսարէթ օլտուղունու տախի պէեան իյլէրիզ։ Վէ պիր տէ վալիի միւշա իլէյհին մէզգիւր խանէլերի թէհարրի իթտիրմէսի, պէեան օլունան իթիգատը պաթթալա էհէմմիյէթ վիրմէսինտէն օլմաեուպ, իլլա մէրգում տէլիգանլընընն զայպ օլմուշ օլտուղու ճիվարտա պուլունան, վէ վալիտէսինին շիւբհէ իթտիկի պաղը խանէլերին պիլճմամագ թէհարրի իտիլմէսի վազիֆէսինին իճրա իթմէք էֆֆեաբընտան իսարէթ տիր։ Նասըլ քի պունտան իքի իշ մահ մուգատտէմ, զայպ օլմուշ օլան պիր նէֆէր Կիրխարինին պուլունտուրուլմասը զըմնընտա, Գըյզդ նամ մահէլլէ պիր չօգ Խալամ խանէլերի տախի պու միսիլլու պաթթըրըլմըշ տը։

Կէչէլիմ պահարմըզդա, Էրմէնի վէ սայիր միլլէթլերտէն չօգ քիչիլեր, զայպ օլան տէլիգանլընը, օ կիճէ մէրգում Եէհուտինին խանէսինէ կիտէր իքէն կէօրտիւքլէրինտէ, պու վազըթ նէ՞րէյէ կիտուեօրսուն տէյի սիւալ իյլէմիլեր իսէ տէ, (սաա՛մ, պիւքիւճիւ Միշօն Եէհուտիտէ պիր գաչ բարա ալաճաղըմըզ վար տը, օ բարաեը ալմագ իչին էվինէ կիտեեօրում), տէյի սէօյլէմիշ, վէ օնտան սօնրա արթըգ կէօրիւնմէզ վէ զայպ օլմուշ տուր։ Իսկի, Եէհուտիի մէրգումուն կիւնտէլուզտէն սէքիզ զուրուշ միզտատը բարաեը վիրմէյիպ տէ, պու կիճէ սաաթ իքիտէ էվվէ կէլ տէ վիրէյիմ տիմէսինտէ նէ՞ մանէա վար տը։ Եօգսա էօյլէ պիր սանաթքեար Եէհուտինին եանընտա, սէքիզ զուրուշ եօ՞ղ մու իմիշ, վէ եօգ իսէ կիճէ վաղթը ալուլիթա օր՞ուրմու քի, դապանըպ տա պօրճունու վիրսին, տօղրուսու պունա տէյիլ պիր, իլլա տէօրթմիլլէթին պիլէ ազըլարը իրմէտիքտէն պաշգա, մէրգում տէլիգանլընընն տախի սահիհէն օլ ճիվարտա զայպ օլմուշ օլտուղունու սէօյլէմէքտէ տիրլեր։ Վէ վալիի վիլայէթ տէվլէթլու Իրֆան բաշա հազրէթլերինին, պաղը Եէհուտիլիք մահէլլերինի թէհարրի իթտիրմիշ օլտուղու, ճէնէթմէքեան սուլթան Մահմուտ խան հազրէթլերինին, պիր ղրթա ֆէբրանը ալմախ իլէ (Եէհուտիլեր բասալեատա, խամուրուսուզ պայրամը իշին, միլլէթի սայիրէսէն պիր առամ պաթթրուպ դանընը ալըրլար) իթիգատը պաթթըլընա առա ինանըրմամասընը էքիտէն էմր ու ֆէրման պույուրմուշ

օրոուգլարընը ունութմուշ օրնասընտան օլմաեուպ, իլլա զայպ օլան տէլիգանլընն վալիտէսի իշթիքեասը իւզէրինէ, պէր միւգթէկչայի նիզամ արանըլմասընը էմր պույուրմուշ տուր, վէ զանն իտէրիզ քի պէօյլէ պիր Ֆէրման օրոուզու հալտ տաթի, հէյնի հաճաթտ, հիւքիւմէթի սէնիյէ արամաղա հէր վէճհ իլէ սէլահիյյէթի վարտըր, նասըլ քի, պիր Թարիխտէ Տէր ալէյնտէ, Էրմէնի միլլէթինին Եէտի-Գուլէտէ պուլունան Ֆրէնչ նամ խասթախանէսինին, հիչ պիր վէճհ իլէ պասրրմամասը իչին, ճէննէթմէքեան սուլթան Մահմուտ խան հաղրլթէլէի պիր դրթա Ֆէրմանը ալի իլէ իրատէ պույուրմուշչար իքէն, պիր մէսէլէյի մալիւմէտէ Թօլանը, Ֆէրմանը ալիի մէգքիւրէ խմթիսալ խալիմէյէրէք, մէգքիւր խասթախանէնին տախի պասըրմուշ օրոուզու ամմէյի մալիւմ տիւր. խտի, պէօյլէ պիր զայպ օլան տէլիգանլընընն պուլունմասը իչին, չիւրհէ օլունան մահէլէրի թէհարրի իթթիֆաք ճայիզ ալէյի՞ մի տիր. վէ պունու Ֆէրմանը ալիի մէգքիւր մէն խէր մի։ Էօթէտէն պէրու հէր միլլէթ էֆրատընդն վուգու պուլան պու միսիլլու զայպլարընդն պուլունուրուլմասը իչին, ճէպա նէ՞րէյի միւրաճաաթ օլունմուշ տուր, հիւքիւմէթէ տէյի՞լ մի, վէ էկէր Էրմէնի միլլէթինին իչուս զայպը, Եէհուտի միլլէթինին օրմուշ օլա խտի, ճէպա օլ վագթի Եէհուտի միլլէթի, հիւքիւմէթէ աեագ պասըպ տա, զայպ օլանընն պուլունուրուլմասընը, թալէպ վէ տավա իթթիֆէք մի խտի, վէ չիւրհէ օլունան մահէլէրի պա մարիֆէթի հիւքիւմէթ թէհարրի իթթիֆրթէյէճէք մի խտի, վէ օլ վագթի պունա հիւքիւմէթին վէ Եէհուտի միլէթինին հագդըրը օ՞րմաեաճադ մը խտի։

Անթըգ միւէլլիֆ, իչուս մէքթուպումուզուն, սոմէնին մալիւմի օրմագ իւզրէ, զաղէթայի հագդանլէյէթէրէրինիզտէ պիր քէօչէյէ տէրճ պույրուրմասընա հիմմէթլէրիյլէ, օլ պապտէ պէրվէճհի հագդանլէյէթ լաղամ կէլէճէք միթալէանրպէն տախի պիտիրիվ պույրուրմասը միթէմէննա տըր էֆէնտիմ։

Նշան Ց. Սարգսեան
Ց. Խանչրեան
Լ. Փ. Ջաբաբեան
Ռ. Ս. Քէրէսթէճեան

Պիր զայպէն պուլունմասը նիյէթիյլէ, չիւրհէ օլունան մահէլէրին պասբէպ արանըլմասընէն ճայիզ օլաճաղընտա չիւրհէ եօք տուր, վագաա, արանըլան խանէլէրին օլ ճիհէթլէ հիչ պիր մէտիալի օլմասըդը հալտէ, թաճիզ դէլընմասը աղըր պիր չէյ տիր, լաքին ումումուն խաթրը վէ բահաթը իչին, պէօյլէ չէյլէրին հէր եէրտէ վէ հէր վագթի թէսատիֆ լուէճէկի թապիի տիր. կէրչի պիղ տախի, Եէհուտիլէրին էօյլէ գանընը ալմագ իչին ատամ էօլտիւրմէլէրինէ ինանանլարտան տէյիլիզ, լաքին պունուն իլէ պէրապէր, մէրգում Հայ տէլիգանլէսընին պաշընա, օրատա պիր ֆէլաքէթ կէլէրէք, մէսէլա, չու եա պու Եէհուտի իլէ պիր դավդա զուհուր իտէրէք, պիրինին էլինտէն պիր դաղա զուհուր իթմէսի, վէ մէրգումուն թէլէֆ օլմուշ օլմասը աախի ինթիմալտէն տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նիկոպոլիս, 25 դեկտ. 1871

Խմբագիր,

Ազգօգուտ Մանզումէիդ 1731 թըւոյն մէջ Մարաշէն գրուած նամակ մը կարդացի, որն որ գաւառայնոց կրած թշուառութեանց նկարագրութիւններէն ձանձրանալով զանոնք դարուս (մօտան) և զրախօսութիւն անուանած էր։

Նամակագիրը իրաւունք ունի այսպէս անուանելու վասն զի նոքա Հայը չեն խաբեր, թէ հարուստ ենք գիտուն ենք ևն. նոքա մի հակիրճ ատենախօսութեամբ ամբողջ Հայութիւնը ակնածելի չեն հանդիսացներ . . .։

Եթէ դարուս մեծ մարդիքը մեծ խափշիկներն են. ճշմարտութենէ չը հեռացող և իւր թշուառութիւնները ճիշդառ ճիշդ նկարագրողն ալ պէտք է որ դարուս (մօտաճին) ու զրախօսն անուանեմք։

Եթէ տեսնուած չէ դար մը որ մարդիք ընդհանրապէս գիտուն, հարուստ ըլլան, ինչ կըլլայ եղեր աս դարուս մէջն ալ թող Հայը տգէտ, աղքատ, թշուառ ևն. ըլլայ, նոցա գանգատները և ողբերը զրախօսութիւն է, վասն զի Հայն ալ երբեմն իւր ոսկի դարն ունեցեր է։

Եթէ անցեալն պատմութեանը մէջ պարզ կերպով պիտի տեսնենք որ կըղերին անհոգութիւնը և իշխանին անձնասիրութիւնը հայրենիքը աւերակ դարձուցեր է. ներկայիս մէջ ալ Հայը թող աւելի կղերէն կեղեքուի (առանց ըստակի պատարագ չըլլար ըսեն և ամիսներով խեղճ գիւղային զուրկ թողուն սրբարար խորհուրդէն մինչեւ որ ստակ տուող մը ըլլայ, թող ուրիշ անկարգութիւններն, և դեռ եւս ժողովուրդը տգիտութեան խոր վիհին մէջ փակելու ճիգերնին, և թէ հարկ ըլլայ պատրաստ եմ նոցա նկարագրութիւն ընել, բայց նամակագրին կրկին ձանձրութիւն չպատճառելու համար այժմէն ներողութիւն կը խնդրեմք) այս մասին լաւ ողբալ փաստաբանել ևն. ոչինչ են կըսէ, նոցա ականջ դոցելու եմք։

Խմբագրաց ոմանց դալով անոնց ըսելիք չունիմք կըսէ, վասն զի անոնց արհեստը արդէն զրախօսութիւն է. անոնք ալ սուտ արտասուքներով պիտի պարարտանան, լրագիրք արդէն նըզովեալ են, սատանայի մեքենաներն են . . .։

Մելքոն Կ. Մեսրոպեան

1872 յուն. 24 Իսկիւտար

. . . խմբագիր,

Երկկ բոլոր Հայոց համար սգոյ և տխրանաց օր մ՚եղաւ։

Գրական ասպարէզին մէջ իր հանճարեղ տաղանդովը, առաջին աստիճանի տեղ մը բռնող, Պետրոս Դուրեան երիտասարդ բանաստեղծին մահուան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ Իսկիւտար։

Ժամը 8 էր, մինչդեռ հանգուցելոյն մարմինը, տունէն հանուելով ուղղակի Ս. Կարապետ եկեղեցին տարուեցաւ, ուր Գեր. Յովհաննէս եպիսկոպոս Սէդեան, կարճ դամբանական մը խօսեցաւ։

Երկու նուագածուայ խումբեր, երգեցիկ տղոց հետ երգեցին, որոնցմէ մէկ խումբը, 'ի պատիւ երիտասարդ քերթողին, ընթերցասիրաց ընկերութեան ծախիւքը. իսկ միւսը վարդովեան էֆէնտի բերած էր։ Երիտասարդաց խումբ մը սև շղարշներով դագաղին շուրջը բոլորած էր։

Հոս յարմար կը դատենք յիշել, Գուանեան Աւետիս էֆէնտիի, հանդիսին օրինաւորութեան մասին յուցած ջանքն ու աշխատութիւնը, 3000 ի մօտ բազմութիւն մը սոյն հանդիսին կ՚ուղեկցէր։ Վսեմ հանճարի վայելուչ պատիւ մ՚էր այս։

Վերջապէս ննջեցեալը գերեզմանատուն տարուեցաւ ուր Արժ. խորէն քահանայ Բէհլիվանեան գրաւոր ատենախօսութիւն մ՚ըրաւ, ուրկէ վերջը Պ. Լուսինեան. Թէլբեան և Մելիքեան երիտասարդները մէկ մէկ ազգու ատենախօսութիւններ ըրին, ու այսպէս հանդէսը վերջացաւ։

Պ. Դուրեան հանճարեղ բանահիւսին իւր քսանամեայ հասակի տարաժամ կորուստը, արդարև ամեն Հայ սրտերու դառն հարուած մ՚է, մանաւանդ անոնց՝ որոնք յիշեալ երիտասարդ բանաստեղծին, թէ թատերական հեղինակութիւններն, և թէ ոտանաւոր գողտրիկ գրութիւններն տեսած ու կարդացած են։

Կը փափաքինք որ Իսկիւտարի Ընթերցասիրաց ընկերութիւնը, ուզելով անմահացընել յիշեալ երիտասարդին անունը, կը փութայ տպագրել տալ այն ամեն հեղինակութիւնները, որոնք իրաւամբ կրնան Հայ գրականութեան վրայ նշանաւոր փայլ մ՚աւելցընել։ Կը յուսամք որ, սոյն փափաքիս գործնական կերպով կը տեսնենք, յ՚անմահ յիշատակ Պ. Դուրեան հանճարեղ բանաստեղծին։

Տիգրան Փափազեան

ԱԶԴ

Միսիս Մօրթման աշխարհածանօթ հնագէտն՝ վանայ բերդին 50 հատ սեպաձեւ արձանագրութեանցը նկատմամբ երկրորդ անգամ ալ Գաղդիերէն լեզուաւ աւելի մանրամասն ճառախօսութիւն մը պիտի ընէ 'ի լուսանկարատուն Ապոլլոհեան եղբարց որ 'ի Տէօրթ Եօլ աղգը յառաջիկայ շորեքշաբթի իրիկունը (26 յունվար) 'ի ժամ 2 12 ըստ Տաճկաց։

Վերոյիշեալ հնագէտն, բաց յայտնէ, քանի մը ուրիշ Հայկական յիշատակարանաց վրայ պիտի խօսի՝ որոնք դեռ չեն 'ի լոյս ընծայուած։

Յուսամք որ Հայ ազգիս գիտնականներն այս ուսումնական հանդիսին ներկայ կը դտնուին։

(Շիւբհէսիզ դայրէթի վաթանիյէ իլէ մէհէլուի պուլունան զաթլար, մէղքիւր նութգտա, մէմնունէն վէ թէչէքքիւրէն հաղբը պուլունաճագլար տըր։)

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՄԼԻՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Վէրսայլ 2 փետր.

Մէճլիսէ, Մ. տը Բէմիւզա, ինկիլիզ սէֆիրի Լորտ Լայընսընն պիր թէլէկրաֆընը օգտմուշ տուր. Լորտ Լայընս, մէղքիւր թէլէկրաֆընտա, ինկիլթէրանընն, թարիֆալարընն եէնիտէն կէօզտէն կէչիրիմէլէրինէ հիչ պիր իթիրազ (առարկութիւն) մէյտանա գոյմաեաք, ֆագաթ, ինկիլթէրա վէ սայիր էճնէպի մալլէրինին թէքրար սէրպէսթ սուրէթտէ Ֆրանսաեա գապուլ օլունմամասը էֆքեարընա գարշը կէլիր օլտուղունու պիլտիրմիշ տիր, Մէղքիւր թէլէկրաֆ օգունտուգտան սոնրա, Մ. Կամպէթթա օլ պապտէ աչքլան միճատէլէյի թէէթիր իլէմէսինի մէճլիսէ թէքլիֆ իլէտի, ֆագաթ Մ. Թիէր գարշը կէլիպ, հիւքիւմէթին, էճնէպի մալլէրինին սէրպէսթ սուրէթտէ Ֆրանսաեա կիրմէսինէ միւսաատէ իթմէմէէ ասլա պիր նիյէթի պուլունմաեաք, եալընըզ խաթէտիյի կիպի հարէքէթ իլէմէեէ սէրպէսթ օլմագ խաթէր օլտուղունու պիլտիրտի։ Միճատէլէնին թէէիրի զբմիքնտա Մ. Կամմէթթա թարաֆընտան վագը օլան թէքլիֆ, վէ ինկիլթէրա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ մէվճուտ օլան թիճարէթ ահտնամէսինին ֆէսխինէ եէքտիլ լիւզում կէօրիլտիւկիւ վագթի, մէղքիւր թէէպիրէ միւրաճաաթ օլունմասը իչին Մ. Ժօհընսթօնուն թէքլիֆի էքսէրիյէթէ դապուլ օլունմասը։ Միճատէլէ տէվամ իթմէքտէ տիր։

Վէրսայլ 2 փետր.

Մէճլիս, էքսէրիեէթէ, ինկիլթէրա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ մէվճուտ օլան ահտնամէլէրի ֆէսխ իյլէմէսի իչին հիւքիւմէթէ բուխսաթ վիրտի։

Մէճլիսին Բարիսէ նադլ իտիլմէսինէ գարար վիրիլմէսի զբմիքնտա Մ. Տիւշանթէլ թարաֆընտան վագը օլան թէքլիֆ, 318 գուրաեա գարշը 377 գուրա իլէ մէճլիս թարաֆընտան ըէտտ օլունտու։

ԱՎՍՏՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա, 2 փետրվար

Մ. տը Պ. սդ, Իթալիաեա կիթմէք իւզրէ չէ[illegible]միզտէն եօլա չըդտը։ Գավիէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, Մ. տը Պայսթը մէղքիւր եօլճուլուզու, բօլիթիգաճա պիր մէմուրիեէթ իճրա իթմէք իչին տէյիլ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՎԷ ԱՄԷՐԻԿԱ

Լօնտրա, 2 փետրվար

Հիւքիւմէթ իլէ զաղէթալար վէ էֆքեարը ամմէ, Ալապամա ահտնամէսինին եէնիտէն կէօզտէն կէչիրիլմէսինի Թալապ իյլէմէքտէ տիրլէր։

ԻԹԱԼԵԱ

Բօմա, 2 փետրվար

Թալանթօտա պիր թէրսանէ գիւշատ իտիլմէսի գամարա թարաֆընտան թահսիլ օլունտու։

ՐՈՒՍԻԱ

Սէն Բէթբրսպուրկ, 1 փետրվար

Պուրբէչտէքի սապրգ պաշ գունսուլոս պարոն տ՚Օֆէնպէրկ, Մ. Գաթագազի եէրինէ՝ Վաշինկթընտա Բուսիա սէֆիրի նասպ օլունտու։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԶԱՆՍԸ

Էս. Ուրբ 22 Յունվար ախշամ գար.	54-18
» » 24 » Սապահ աշըրը	54-32
» » Սաաթ 6	54-26
Իսթիգրազ 1868	532-
» 1867	527-
» 1869	297-
Սոսիէթէ ժէնէրալ	10-25
Գրէտի »	15-26
Շրմէնտրֆէր սէհիմլէրի	162-

Թրանզիտ հիսսէլլերի 1008 զբ խաթեար

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԶԱՆՍԸ, 24 ՅՈՒՆՎԱՐ

Ինկիլիզ լիրասը	109— 05
Ֆրանսզ ալթունու	87— 02
Բօլ	89— 08
Գրամից ալթունու	51—25
Պէնեզ Մէճիտիյէ (ֆարգը	1—37
Գէլլիկ վէ մէթալիք(ֆարգ	105 12—105 16
Ֆագըր	118-25
Գուրսն պօնթօսու	0/0 1 1/8

ԽԱՐԻՃԻՑ

Եէթմիշ միլեօն էհալիտէն իսպարէթ օլան Բուսիա մէմալիքինտէ, իւչ եիւզ եէթմիշ տէօրթ ատէտ դաղէթա վէ բիսալէ թապ ունէշը օլունմագտա իտուկի, Բուս դաղէթալարընտա օգունմուշ տուր։

Հէմէն տիէպիլիրիզ տիւնեատա մէտէնիյէթ թարիգինէ տուխուլ իլէմիշ օլան մէս[illegible]իքլէր իչինտէ, եալընըզ Թիւրքիա տըր քի օգումագ ճիհէթիյլէ, հէրսինտէն կէրի պուլունմագտա տրը։ Թիւրքիա էհալիսինի հէր միլլէթ տախլտէ օլարագ, 30 միլեօն վէ դաղէթալարը տախի 30 ատէտ թահմին իտէճէք օլուագ, պիր միլեօն էհալիյէ պիր դաղէթա տիւշէր, Լօթէրէ ուֆագ պիր Ըզվիցէր մէմալիքինին օն պին սէքէնէսի պուլունան ուֆագ պիր չէհրինտէ 20–30 դաղէթա պասըլմագտա իտուկինի, կէչէն նիսսէլէրիմիզտէն պիրիսինտէ պիլաիրմիշիզ տիր։

ԱԼՄԱՆԵԱ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸ

Ալմանեա հիւքիւմէթինին, քէնտի տօնանմասընը արթբրմագ իչին զիեատէսնէ չալբշմագտա իտուկինի պիր չօգ տէֆա պիլտիրմիշիզ տիր։ Պու տէֆա Միլիթար–Լօքէնպլաթ նամ նիմ բէսմի զաղէթատա օգունտուզունա նէզարէն, Ալմանեա հիւքիւմէթի, միւսալէհատան պէրու, պօշ տուրմաեբզ, քէնտի օրտուսունու, մէյտանը մուհարէպէհէ չբգապլը սուրէթտէ եէնիտէն թանզիմ իյլէմիշ օլուպ, շիմտի տէ, տօնանմասընը իգմալէ վարտբրթմաեա պիթիւն զայրթի իլէ չալբշմագտա տբր։ Միւթթէ հգայի Ալմանեանը, զաթէն, 324 թաշբր 41 գբթա վաբօրու պուլունտուզու հալտէ, շիմտի տէ քէմալի աճէլէ իլէ, 11 գբթա զբրիլը սէֆինէ, 11 գօրվէթ, 4 ավիզ վաբօրու վէ 3 գբթա տա եիւք թաշբր վաբօր ինչա իթտիրթմէքտէտիր։ Պու գատար սէֆինէլէր, տէհշէթի մուճիպ օլուճու պիր հալտէ տէյիլ իսէլեր տէ, Պէրլին գապինէթօսու, պունլար իլէ իգթիֆա իլմէյիպ, տահա բէք չօգ սէֆայինի հարպիեէ ինչա իթտիրմէք նիեէթինտէ պուլունմագտա տբր տերլեր, վէ Ռուսիա հիւքիւմէթի, Պէրլին գապինէթօսունուն մէգքիւր նիեէթինտէն խէվֆ ու էնտիշէեէ տիւչար օլարագ, Պալթիգ տէնիզինին վէ անը Շբմալի տէնիզ իլէ պիրլէշթիրէն պօղազլարբն պիթարաֆ հալէ վաղ իտիլմէլէրինի թալապ իտէճէք իմիշ։

———

Կաղէթ տբ Ալմանեը տիւ Նօր զաղէթասը, Ալմանեա իմբէրաթօրլուղունուն եէնիտէն իպգասը մինասիպէթի իլէ տերճ իյլէտիկի պիր պահսընտա, իմբէրաթօր Կիյեօմ հազրէթլէրինին, Ալմանեա հիւքմատարլարը թարաֆընտան քէնտիլէրէ վիրիլէն մէգքիւր իմբէրաթօրլուգ մէնեէտինի գապուլ իյլէտիքտէ սէօյլէմիշ օլտուզու քէլամլարը տէր խաթբը իյլէմիշ տիր. իշթէ մէյզքիւր քէլամլար. «Ճէնապը հագգ, տէյիլ մուհարէպէտէ քէսպի ֆիւթուհաթ իտէրէք, իլլա սուլհուն նիյմէթլերի սայէսինտէ միլլէթ սէատէթի հալ, սէրպէսիյէթ վէ մէտէնիյէթ եօլունտա իլէրի վարմասընյա հէր վագրթ իմբէրաթօրլուղու պէօյիւթմէմիզ իչին պիղէ, վէ խալէֆլէրիմիզէ մուավէնէթ իյլէսին»։ Մէգքիւր Պէրլին զաղէթասը մէգքիւր քէլամլարը, պիւթիւն Ալմանեատա ապ՝ իթմիշ վէ հալէա պու կիւնքի կիւն Ալմանեա միլլէթինին ալեամէթի (նշա՝ ըան) օլտուզունու պիլտիրտիքտէն սոնրա չէօյլէ իլավէ իյլէմիշ տիր. «Պիրինճի իմբէրաթօրլուգ, իլք սէնէսի, իմբէրաթօր թարաֆընտան իզհար օլունան էֆքեարլարընը ֆիիլէն վիճուտէ կէլմէլէրինի կէօրմիշ տիր։

«Վագբա, ասաքիրիմիզին քէսպ իյլէմիշ օլատգլարը էն զիկատէ բարլագ ֆիւթուհաթլարտան պիրիսինի, պու կիւն տախի տէրիսթբը իտ՝ իզ, ֆագթի, պունտան պիր սէն՝ մուգատտէմ Պէլֆօր ճիվարընտա իշիտիլէն թօբ ռէսի տուրմուշ վէ ֆաթիհ Ալմանեա, պու կիւնքի կիւն, ժէնէրալ Վէրտէրին գօմանտասընտա պուլունան իյիտ օրտուեու մէգատիրշինասլըգլա տէրիսթբը իյլէմէքտէ իսէ, այնի վագբթտա, Ալմանեալըլարըն գուվվէթ վէ սատատգաթը, տպբր թէճրիպէլէրէ իլգա օլունան կիւնլէրի պիր ասահա պիզէ կէօսթէրմէմէսի իչին Ալլահա բիճա իյլէմէքտէ տիր։

«Ալմանեա հիւքմատարլարը վէ էհալինին իթթիֆագը մուհարպէէտէ տօղմուշ վէ սուլհ ու սալահտա պէօյիւմիշ օլան Ալման ա պիրլիյինին էսասը օլատուղու հալտէ, սուլհ ու սալահ վագթինտէ իլէրլէմէեէ պաշլամբշ վէ իմբէրաթօրուն քէլամլարը խաթբրտա գալաբգճա, հիչ պիր էնկէլ ու մանիեի իշ եէրինէ գօյմագսբզըն մէգքիւր եօլտա իլէրլեեէճէք տիր։»

—Վ. Բրշավիտան, ժուրնալ նամ Ռուս զաղէթասընա եազբլտբզընա նէզարէն, շու սօն կիւնլէրտէ, շէհրի մէգքիւր ճիվարլարընտա, վիճուտլէրի իւզերինտէ էօլտիւրիլմիշ օլտուգլարընա տայիր հիչ պիր նբշանէսի պուլունմաեան պիր թադբմ լաշէլէր պուլունմուշ վէ պունա ագբլ իրտիրմէք իչին տիւշունիլմէքտէ իտէն, շէհրին ճիվարլարընտա տօլաշան էսթիեարէ պիր գատբն, կէչիպ տէօնէնէլէրէ բագբ տաղբ՝ մագտա տբր տէյի պիր թէվաթուր չբգար, վէ ֆիլ վագբ, պիր իսթիեարէ գատբն ախշ ու կիրիֆթ օլունարագ, մէրգումէ, իճրա իթմիշ օլտուղու ճինաեէթլէրի իգբար իյլէմիշ տիր։ Մէրգումէ ճազու, 57 եաշընտա օլուպ, քէնտի գուրպանլարընը սոյմագ իչին, անլէրէ, զէհիրլի բագբ իշտիրիր իտի։ Մէրգումէ հիւքիւմէթէ թէսլիմ օլունմուշ տուր։

Մէրգումէ ճազունուն, պու սուրէթլէ գաշ քիչի գուրպան իթմիշ օլտուղու մալիմ տէյիլ տիր, չունքի, պիր չօգ եէր տօլաշբր իտի վէ էօյլէ քէշֆ օլունուր քի քէնտի տէհշէթլու սանաթընը պիր չօգ վագբթտան պէրու իճրա իյլէմիշ տիր տէյի։

—Արժանթին ճիւմհուրիեէթի տախիլինտէ վագբ օլան Օրան շէհրի, զէլզէլէտէն քեամիլէն նապէտիտ օլմուշ տուր, շէօյլէ քի պու կիւնքի կիւն, եալընըզ վիրանէլէրի գալմբշ տբր։ Զէլզէլէնին վուգու պուլտուղու կիւն եազբմբշ օլան պիր մէքթուպ տէր քի, շէհրին պէտպախթ սէքէնէլէրի, ասլա պարընաճագ պիր եէրլէրի գալմամբշ օլտուղու հալտէ, քեաֆիֆէսի պիրտէն տիզ չէօքիպ, ճէնապը Հագգըն ալլա ու ինայէթինի նիեեազ իտէրլէր իտի, Ալլահընը պիր քէրէմի օլարագ, հէլէ քի, վիրանէլէրին ալթընտա եալընըզ իբի քիչի գալբպ էօլմիշ տիր։

—Պէրլին զաղէթալարընը պէեանընա նէզարէն, ֆէօնիկսպէրկտէն Պէրլինէ իշլէնէն տէմիր եօլ արապալարընը իշլունճիլէ, տէօրտիւնճի մէվգբլարընտա, գարբլարընը իլէ էրքէքլէրէն պիր արապատա գարբշբզ օթուրմալարը եասագ իտիլմիշ տիր։ Ֆէնա իպրէթ վիրիճի պիր թագբմ վագալար զուհուր իյլէմիշ օլտուղունտան, մէգքիւր թէտպիրին իթթիֆազընա հաճէթ կէօրիւլմիշ տիր։

—Իթալեա հիւքիւմէթի, Ֆլօրանսատա պագը չիւբհէլի ատամլարընը խանէսինի պասբպ, Ֆրանսա միլլէթինէ իիթապէն եազբմբշ պիր պէեաննամէ էլէ կէչիրմիշ օլտուղունու Ֆրանսանընը խաբիճիյէ նապբրընա պիլտիրմիշ տիր։

Մէգքիւր պէեաննամէտէ, մարտ 18 տէ սիւլուգ օլունան եօլտա վէ վէրասյլ գապինէթօսունուն, գան իչինտէ պօղարբմ զանն իյլէտիյի էֆքեարլարտա միւտավէմէթ իւզրէ իլէրի վարմալարը զբմնընտա, Ֆրանսանընը պիսիւք չէհիրլէրինին ասբլ ճիւմհուրիյէթ թարաֆտարանընընա տավէթ օլունմուշ տուր։

Իթալեանընը ճիւմհուրիյէթ թարաֆտարլարը, քէնտի հիւսնի թէվֆիճճիւհլէրինի իւզէրլէրինտէն էքսիք իթմէէճէքլէրի վէ եէնիտէն խսեան պանտէրասընը քիչատ իյլէտիքլէրինտէ, քէնտուլէրէ մուավէնէթ իտէճէքլէրինի, գօմիւնիսթլէրէ պիլտիրէրէք, պէեաննամէլէրինէ խիթամ վիրմիշլէր տիր։

Ֆրանսանընը խարիճիյէ նազբրը Մ. տբ Բէմիւզա, մէգքիւր մալիմանթլարը վիրտիյի իչին իթալեա գապինէթօսունա իզհարը թէչէքքիւր իյլէմիշ տիր։

—Մ. ժիւլ Ֆավը, եազբնտա, «մուհաֆազայի միլլէթ հիւքիւմէթի» իւնվանը իլէ օլտուղու հալտէ պիր քիթապ նէշր իտէճէք տիր։

Միւմանիէ.յհ ճէնասլէրի, ճիւմհուրիյէթին ագբլսբլբլբդ վէ էմրի իթիտալ իլէ իսլգա օլունապիլիր օլմասընա իգնա օլտուղունտան, քէնտի քիթապը նբն սօնունտա, միլլէթինէ միսալհ պիր թարիգ թուրթմասընը նասիհաթ իտէճէք տիր։

—Սիամ գբրալը, Ալմանեա իմբէրաթօրունա, վէլիի ահտ Բրէնսէ, բրէնս Ֆրէտերիք Շարլբեա, բրէնս Պիզմարգա, գոնթ Մօլթքէ վէ գոնթ Լօլենպուրկէ պիր թագբմ նբշան եօլլամբշ տբր։

—Ալաֆրանկա յունվար 2 թարիխլէ օլարագ Լօնտրատան եազբլմբշ օլան պիր մէքթուպտա չու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր։

Մ. Վէրնօն Հագուբ, պունտան պիր գաշ կիւն մուգատտէմ Օգսֆօրտա իրատ իյլէտիկի պիր նութգունտա, մէմալիքին սէնէվի մէսարիֆթընը, եիրմի սէնէ զարֆընտա, 20 միլեօն լիրա արթմբշ օլատուղունու պիլտիրիպ, զաթէն զայէթլէ ազբը օլան պիր պիւտճէնէ իլավէ օլունան մէգքիւր էղիճի եիւքտէն նէ մէնֆաաթ հասբլ օլմագտասբը տէյի սիւալ իյլէտիր։Պու գատար եէնիտէն եէնի մէսարիֆ իթմէմիզին սէպէպի, տէտի, պիր էճնէպի հիւքիւմէթի թարաֆընտան իւզէրիմիզէ հիւճում օլունուր տէյի տայիմա գօրգու իչինտէ պուլունմամբզ տբր, իշթէ պու սէօյլէտիկիմէ պիր խապաթ, պունտան օն պէշ սէնէ էվվէլ թառավվուր օլունարագ պաշլանմբշ վէ պու կիւնքի կիւն խիթամ պուլմագ իւզրէ օլան Բօրթբոմութ լիմանընտաքի Ընբիթատ նամ օլ մէշհուր գալէալարընը մալի, 900 պին լիրաեա (25 միլեօն ֆրանք) օլաճագ տբր, պունլարընը սիլահլանմասը իչին լազբմ կէլէն մէսարիֆ տէ պաշգա։ Գալան մէսարիֆլէր տէ ենա կէօրմէք տիր։ Մէգքիւր գալէալար, Բօրթբոմութ լիմանընընը կէչիտլերի իւզէրինէ պագան գումանալար իւզէրինտէ վէ թա տէնիզին օրթասընտա ինչա օլունմուշլար տբր։ Ցուվարլարը, եարբմ մէթրօ գալընլբզընտա տէմիրտէն տիր։ Մէգքիւր տուվարլար՝ Մանչէսթէրտէ իշլէնէրէք, տէմիր եօլ իլէ Բօրթբատա նագլ օլունաճագլար տբր։ Մէգքիւր գալէալար գբրգ տօղուզ բարէ թօր իլէ սիլահլանթբլբպ՝ էն պէօյիւք թօր, 600 լիպրա աղբրլբզընտա կիւլէ ամթաճագ տբր։

—Եվրոպա զաղէթալարընտա օգունտուղունա նէզարէն, Բրուսիա հիւքիւմէթի շիմտիտէ, Լիւքսէնպուրկա կէօղ տիքիպ, անը տախի զաղթընա կէչիրմէք նիեէթինտէ պուլունմագտա իմիշ։ Բրուսիանընը մէգքիւր եէնի հբրսբ չան ու թամաբ, ինկիլիզ վիքէլասը իւզէրինէ պիսիւք թէէսսիր իթմիշ տիր։ Պագալբմ մէմալիք զաղթ իթմէք սէվտասընտա կէզէն հիւքմատարլար, նէ վագբթ, ինսան ճինսինէ մալի չօղա օթուրան պու թարզ հբրսբ չան ու թամալարընտան վաղ կէչիպ, ինսանլարը բահաթ պբրագաճագլար տբր։

—Բրէնս աբ Կալ հազրէթլէրի, սբհ հէթթի կիւն պէ կիւն էյիլէշմէքտէ օլտուղունտան, կէչէն հաֆթա, եաթաբղը օտատան գալգբպ, եանընտաքի պիթիշիք օտաեա կիտէպիլմիշ վէ պիր գաշ կիւնտէն արտպա իլէ կէզինմէյէ չբգապիլէճէք տիր տէյի մէմուլ օլունուր։

—Գավիէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, 1873 սէնէսինտէն պաշլասարագ, Ֆրանսանընը Սէն Սիր լէ Բօլիթէքնիք նաման ասքէրի մէքթէպլէրինէ կիրմէք խթէէէն շակիրտլէրին, թէքմիլ Ալմանեա լիսանընը պիլմէլէրի լազբմ կէլէճէք օլուպ, մէգքիւր լիսանը պիլմէկենլէր գասլուլ օլունմաեաճագլար տբր։

—Ալմանեա հիւքիւմէթի, Ֆրանսատա պուլունան Ալմանեա օրտուսու եէրինէ, մուհարէպէհէ տախիլ օլմուշ օլմաեան եէնի ասքէրլէր կէչիրիլէճէկինի պու տէֆա, Ֆրանսա հիւքիւմէթինէ պիլտիրմիշ տիր։

—Պու տէֆա Վիէննատա, պիրա իչին արբա սուեու գայնատան ամէլէլերտէն 3000 նէֆէրտէն զիեատէսի, իշլէրի թաթիլ իտիպ, պու կիւնէտէք կիւնտէ գաշ սաաթ չալբշմագտա իսէլեր, օնտան տղ չալբշբլմասընը, եէվմիեէլէրինին արթբրբլմասընը վէ հավատար օտաբարսա իգամէթ իյլէմէլէրինի թալապ իյլէմէքտէ տիրլեր։ Հարպիեէ նազբրը, վագթի իլէ արբա սուեու գայնաթմագ սանաթընը իճրա իթմիշ օլան 150 նէֆէր ասքէրլէրի, Տբրէհեր նամ պիրաճընը Ֆաղրիդասընա եօլլաեբզ, մէրգումա մուավէնէթ իթմիշ տիր։

—Թբրիէսթէտէ թապ ու նէշր օլունան իլ Բբրօկբէսօ նամ զաղէթանընը եազտբզլարընա նէզարէն, Բուսիա հիւքիւմէթի, Լէհիսթանընը պիրինճի թագսիմի եիւզիւնճի եէվմի սէնէվիսի մինասիպէթի իլէ Լէհիսթան հագգընտա եէնի պիր բօլիթիգա իթթիխազ իյլէեէճէք տիր, շէօյլէ քի, Լէհլիլէրէ ումմում սուրէթտէ վէ հուտուտ թայէին օլունմահարագ աֆվը ումումի իհսան իտիպ, Լէհիսթան գբրալբզընը էսքի խթիգլալիյէթինի եէնիտէն թէքմիլ սուրէթտէ իպգա իտէճէգ վէ բօլիթիգաճա թէօհմէթլէրտէ պուլունանլարընը սէրպէսթ սուրէթտէ վաթանլարընընա տէօնմէլէրինէ միսասատ իտիպ, Լէհիսթանը Բուսլաթմագ էֆքեարընտան վաղ կէչէճէք վէ Լէհիսթանընը մէքթէպ վէ հիւքիւմէթ տայիրէլէրինտէ, պաշլբճա սէօյլէնէն լիսանընը, Լէհ լիսանը օլմասընը էմր պուեուրաճագ վէ պիր Բուս բբրէնսի, վալի իւնվանը իլէ վարշավիատա իգամէթ իտէճէք վէ պունուն պաշլբճա խրամէթի, Լէհ միլլէթինին եիւզէրճէ սէնէլէրտէն պէրու Բուսլար հագգընտա տէրքեար օլան պուզղ ու ատավէթի տէֆ իտիպ, Լէհլիլէրին, Բուսիանընը, Սբլավլբգ բուհունու եայմասընա մուավէնէթ իյլէմէլէրինէ չալբշմագ օլաճագ տբր։

Բուսիա հիւքիւմէթի, էկէր, սահիհէն մէգքիւր իլ Բբրօկբէսօ զաղէթասընընը պիլտիրտիյի կիպի, Լէհ միլլէթինի խօշնուտ իտիպ, քէնտուեէ տօսթ իտէճէք օլուր իսէ, պէօյիւք ադբլբբզ իթմիշ վէ մէնֆաաթլարընը թահթը թէէմինաթա ալմբշ օլաճագ տբր։

———

ՍՍԱՀԻՊ ՂԱԶԻԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէմսիհ բաղաբընտա
Ն՝. 29 Խսի խանընտա։